

อัตตนาเจติย

จากคำบอกเล่าสืบทอดกันมาเกี่ยวกับประวัติการสร้างวัดเขาเจดีย์นั้น เล่ากันว่าเจ้าอ้าย เจ้ายี่เป็นเศรษฐี ๒ พี่น้อง ได้แล่นสำเภานขนาดใหญ่บรรทุกสิ่งของเครื่องใช้มากมายพร้อมด้วยบริวาร มาจอดเรือที่โคกยายแรม (หน้าวัดสุวรรณารามในปัจจุบัน) ได้พบยอดเขาที่ตั้งเขาเจดีย์ จึงได้ให้บ่าวไพร่นำธงขึ้นไปปักบนยอดเขาแล้วทำการก่อสร้างเจดีย์ขึ้น โดยใช้คนยืนส่งก้อนอิฐมือต่อมือจากที่จอดเรือถึงยอดเขา บางกระแสเล่าว่าเจ้าอ้ายพญาและเจ้ายี่พญา ซึ่งมีชีวิตอยู่สมัยต้นกรุงศรีอยุธยาเป็นผู้สร้าง โดยได้รวบรวมสิ่งของต่างๆ พร้อมด้วยบริวารลงเรือสำเภามาเดินทางไปเมืองนครศรีธรรมราชเพื่อสร้างพระบรมธาตุ แต่เมื่อมาถึงเมืองปะทิวได้ทราบว่าทางนครศรีธรรมราชได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้สำรวจยอดเขาบริเวณเมืองปะทิวพบยอดเขา ยอดหนึ่งที่สูงงามมาก จึงได้สร้างเจดีย์ขึ้นบนยอดเขา จึงได้เรียกว่า"เขาเจดีย์"

มีเรื่องเล่ากันมาอีกว่า บริเวณตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีวัดโบราณอยู่มากมายแต่ไม่เป็นแบบถาวร เมื่อเมืองร้างก็เสื่อมสลายไปหมดและอาจเป็นไปได้ว่าเขตของอำเภอปะทิวเป็นเขตที่ท้าวอุทองและพระยาศรีธรรมโศกราชได้ทำการแบ่งเขตตามตำนานพระบรมธาตุนครศรีธรรมราช ซึ่งดูจะเข้าเค้ากับแม่น้ำบางสนเพราะสมัยก่อนเรือสำเภานขนาดใหญ่สามารถแล่นมาได้สบายและเคยมีผู้พบสมอและไขเรือใหญ่ พร้อมกับกระดุงเรือใหญ่บริเวณตลาดเก่า(สะพานหินเหล็กไฟ) และเมื่อคราวสร้างทางรถไฟก็ยังไม่เห็นน้ำเส้นนี้ลำเลียงรางรถไฟมาสู่สถานีรถไฟปะทิว น่าจะแสดงว่า เมื่อสมัยที่มีการสร้างเจดีย์ บริเวณดังกล่าวคงจะเป็นเมืองอยู่แล้วและคงจะเป็นเมืองทางผ่านในการเดินทางและการค้าขาย

รูปแบบศิลปกรรม
เจดีย์อยู่บนยอดเขาซึ่งมีลักษณะเป็นลานเรียบ ลักษณะเป็นเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้างยาวด้านละ ๙ เมตร ฐานยกสูง ๓ ชั้น ยอดมุมไม่มีสียง มีกำแพงแก้วล้อมรอบฐานด้านในเป็นเฉลียงให้เดินทักษิณาวัตร มีบันไดทางขึ้นทางเดียวอยู่ด้านทิศตะวันออกและด้านทิศตะวันตกนี้มีซุ้มมุขประดิษฐานพระพุทธรูปหินทรายสีแดงปางมารวิชัย เหนือซุ้มมุขเป็นบัวคว่ำบัวหงายรองรับองค์ระฆังกลมขลุ่ย ส่วนยอดเจดีย์หักเนื่องจากถูกขโมยชุดหاسبัดฉินชำรุดทรุดเอียงไป ด้านทิศเหนือยังปรากฏร่องรอยซากฐานอุโบสถขนาดย่อม มีเศษกระเบื้องเจียงชายเป็นรูปเทพพนมกระจัดกระจายทั่วไป ลักษณะเป็นศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

เจดีย์เก่าก่อนบูรณะ

พิธีเวียนเทียน เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

